Teatr "Baj Pomorski" w Toruniu

Podróże Guliwera

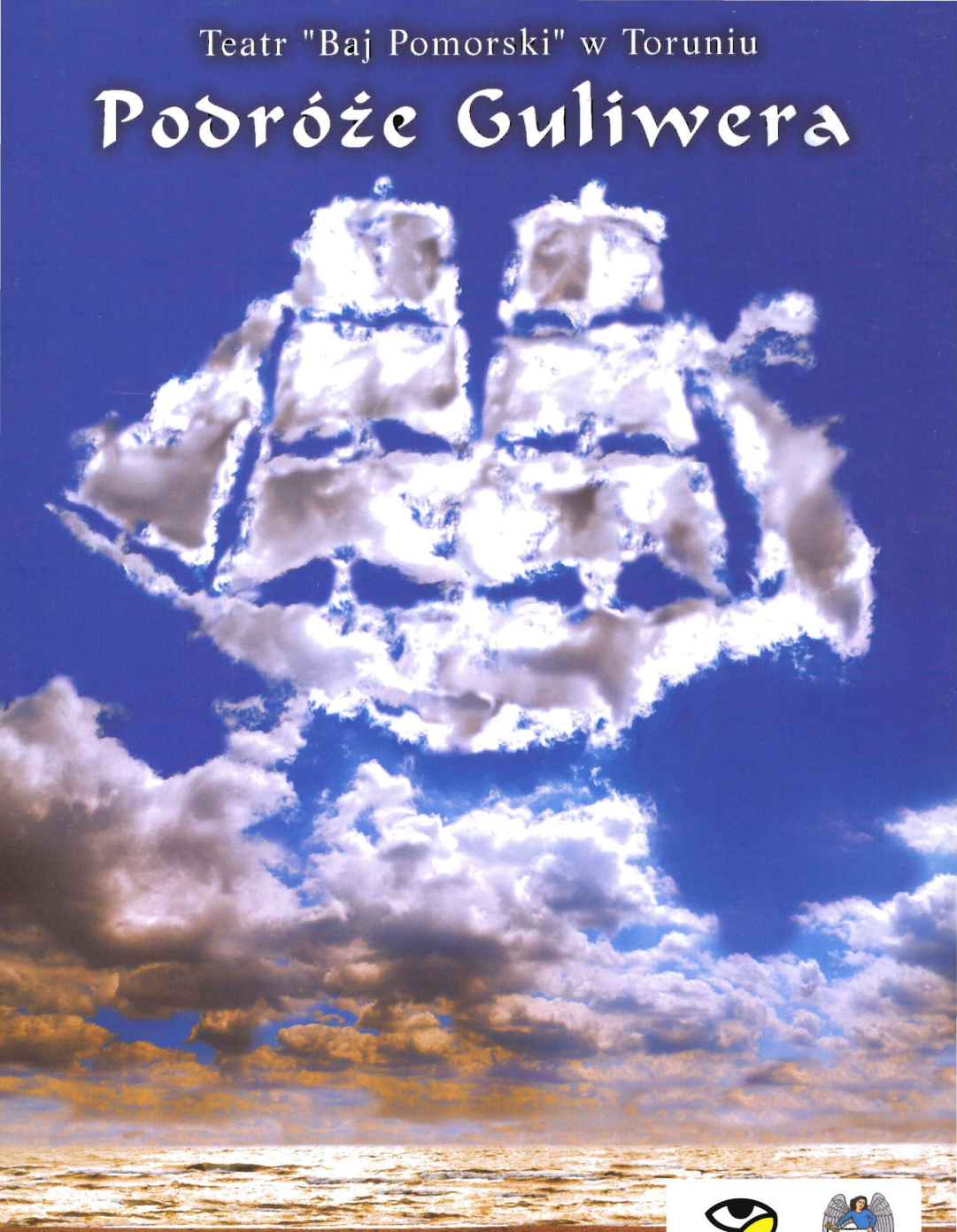

WG JONATHANA SWIFTA

SCENARIUSZ I REŻYSERIA: ONDREJ SPIŠAK

PREMIERA: 13.09.2009

TEATR BAJ POMORSKI W TORUNIU

INSTYTUCJA FINANSOWANA ZE ŚRODKÓW MIASTA TORUŃ

Podróże Guliwera

scenariusz i reżyseria: **Ondrej Spišak**
scenografia: **František Liptak**
asystent scenografa: **Aneta Tulisz-Skórzyńska**
muzyka: **Krzysztof Dzierma**

W przedstawieniu wykorzystano fragmenty „Podróży Guliwera" J. Swifta w opracowaniu Jacka Bocheńskiego i Mariana Brandysa, Warszawa 1961.

Premiera: 13 września 2009

„Ukończyłem swoje Podróże i teraz je przepisuję: są tam wspaniałe rzeczy, które powinny cudownie ulepszyć ten świat."
(J. Swift, w liście do Ch.Forda, 14.08.1725)[1]

Jonathan Swift (1667-1745) – pisarz angielski, dziekan katedry w Dublinie, który urodził się i spędził większość swego życia w Irlandii. Twórczość literacką rozpoczął od prób poetyckich, ale jego talent pisarski zabłysnął w pełni w satyrach prozą i pamfletach. Z dużą śmiałością rozprawiał się w nich ze społecznymi, obyczajowymi i politycznymi absurdami swych czasów. Drwił, ironizował, z humorem stawiał celne argumenty i konstruował literackie obrazy oraz alegorie ukazujące gorzki wizerunek człowieka. Najwybitniejszym dziełem Swifta stały się *Podróże do wielu odległych narodów świata w czterech częściach przez Lemuela Gullivera, początkowo lekarza okrętowego, a następnie kapitana licznych statków*, ogłoszone anonimowo, jak wszystkie jego utwory, w 1726 roku. Napisane w formie satyrycznej baśni fantastycznej opartej na motywie awanturniczych podróży morskich stały się arcydziełem oświeceniowej literatury angielskiej. Dzieło Swifta po dziś dzień cieszy się uznaniem czytelników, mimo że ludzkość, z jej naturą, zwyczajami i zasadami postępowania została ukazana groteskowo i pesymistycznie.

[1] Cytat za: J. Kydryński, Posłowie do: J. Swift, *Podróże do wielu odległych narodów świata*, tłum. M. Słomczyński, Kraków 1979, s. 322.

Podróże Guliwera powstały jako satyra dla dorosłych. Z biegiem literackiego życia przeszły na półkę z literaturą dla dzieci i młodzieży. Powieść utrwaliła się w wyobraźni czytelników jako niewinna bajka fantastyczna o przygodach Guliwera w krainie Liliputów i Olbrzymów. Tymczasem *Podróże Guliwera* to uniwersalne, wielowątkowe dzieło. Młodszy czytelnik znajdzie w nim wymyślone z fantazją światy, istoty, które bywają tylko w baśniach, i awanturnicze przygody. Dorosły odbiorca odczyta ostrze satyry skierowanej na nieprzemijające wady ludzkości i zobaczy ciekawe spojrzenie na człowieka w różnych skalach – jako mocarza wśród Liliputańczyków, maluczkiego, bezbronnego ludzika dla Olbrzymów, prostaczka wśród naukowców unoszących się na latającej wyspie, czy jednego z Jahusów, szkaradnych zwierząt o posturze człowieka, służących narodowi Koni, czyli niedoskonałego wśród doskonałych. O trwałej wartości artystycznej *Podróży Guliwera* i ich wpływie na wyobraźnię artystów w każdej epoce i w każdym kraju świadczą nawiązania literackie, malarskie interpretacje podróży Guliwera oraz liczne ekranizacje w formie filmów fabularnych i animowanych. Ciekawy współczesny dialog literacki ze Swiftem w poezji polskiej podjęli: Czesław Miłosz (*Do Jonathana Swifta*), Ernest Bryll (*Do Jonathana Swifta*) i Jacek Kaczmarski (cykl *Podróże Guliwera*).

Guliwer Jonathana Swifta to lekarz okrętowy i kapitan statku, ale przede wszystkim ciekawy świata podróżnik, niespokojna dusza spragniona przygód i nowych wrażeń. W domu nigdy nie może zaznać spokoju i prawdziwego szczęścia, ponieważ pchają go w świat nienasycone marzenia o przemierzaniu morskich szlaków, poznawaniu nieznanych lądów i niezwykłych przygodach. Podczas krótkich chwil na lądzie oddaje się lekturze książek podróżniczych, zaniedbując swoje obowiązki rodzinne i lekarskie. W świecie książek zanurza się też Guliwer Ondreja Spišaka. Czytane opowieści są spełnieniem jego marzeń o awanturniczych podróżach i budzą taką fascynację, że zaczynają żyć. Wyobraźnia Guliwera przemienia wszystko wokół niego w miejsca nadzwyczajnych przygód – w fantastyczne krainy Liliputów, Olbrzymów, Naukowców i Koni. Dzięki jej sile przeżywa niebezpieczeństwa, chwile grozy i zaskakujące spotkania. Zanurzony w wyobrażonym świecie zapomina jednak o najbliższej mu osobie, żonie. To, co ma obok siebie zdaje się być bardziej odległe, niż najodleglejsze zamorskie krainy.

Marzenna Wiśniewska

OBSADA:

Guliwer – Piotr Dąbrowski

Żona Guliwera – Edyta Łukaszewicz-Lisowska

W Krainie Liliputów

Król Liliputów – Mirosław Szczepański

Liliputy: Dominika Miękus, Agnieszka Niezgoda, Edyta Soboczyńska, Andrzej Korkuz, Mariusz Wójtowicz

W Brobdingnagu – Krainie Olbrzymów

Gospodarz – Andrzej Korkuz

Gospodyni – Agnieszka Niezgoda

Córka Gospodarzy – Dominika Miękus

Sąsiad – Mirosław Szczepański

Sąsiadka – Edyta Soboczyńska

Syn Sąsiadów – Mariusz Wójtowicz

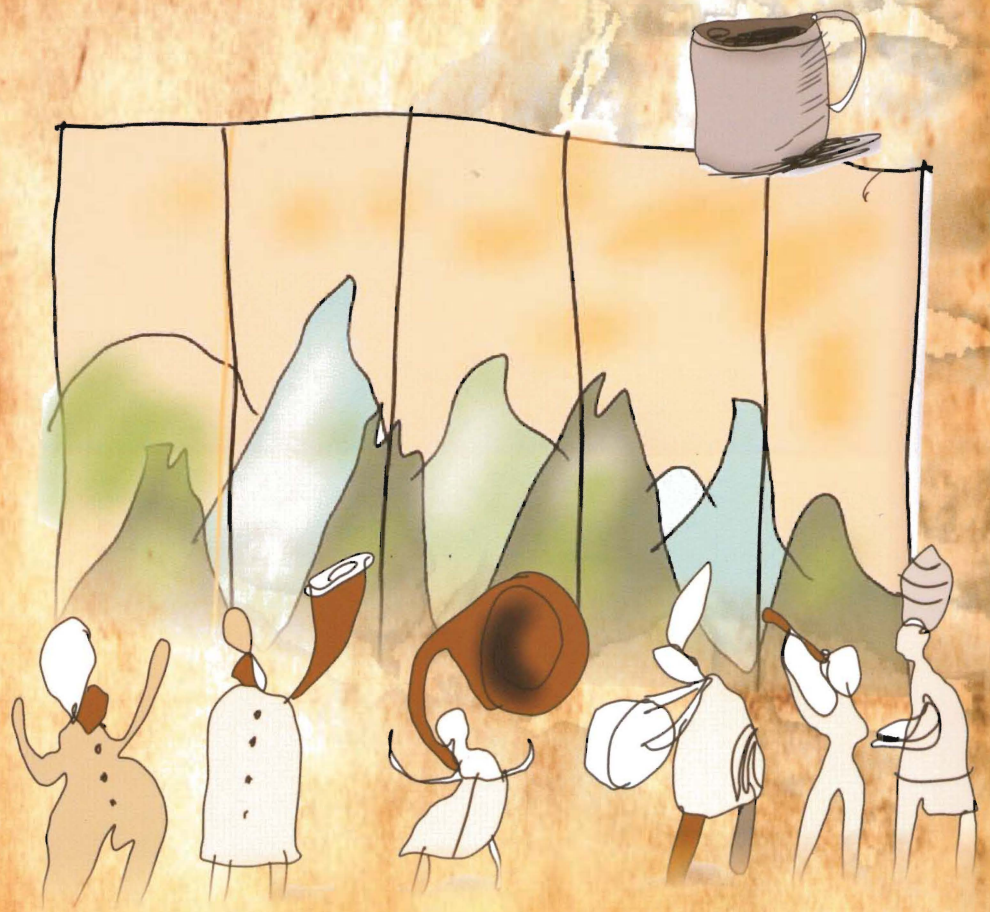

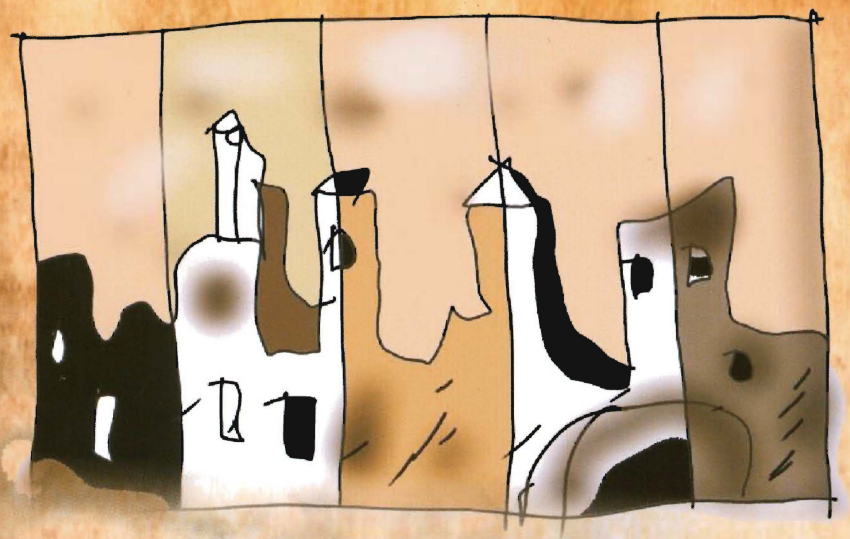

Na Lapucie – Latającej Wyspie Naukowców
Astrolog – Dominika Miękus
Lekarz – Mirosław Szczepański
Alchemik – Agnieszka Niezgoda
Filozof – Mariusz Wójtowicz
Konstruktor – Andrzej Korkuz
Matematyk – Edyta Soboczyńska

W Kraju Houyhnhnmów – Krainie Koni
Koń Ojciec – Andrzej Korkuz
Koń Matka – Edyta Soboczyńska
Koń Dziadek – Mirosław Szczepański
Koń Babcia – Agnieszka Niezgoda
Koń Córka – Dominika Miękus
Koń Syn – Mariusz Wójtowicz

Teatr „Baj Pomorski"

TEATR BAJ POMORSKI W TORUNIU

Dyrektor: Zbigniew Lisowski
Główna księgowa: Bernadeta Kaźmierska
Sekretariat: Barbara Kamińska
Kierownik literacki: Marzenna Wiśniewska
Główny specjalista ds. kultury: Krystian Kubjaczyk
Kierownik muzyczny: Krzysztof Zaremba
Kierownik administracyjno-techniczny: Kazimierz Lewandowski
Kierownik pracowni teatralnych: Aneta Tulisz-Skórzyńska

Elektroakustycy: Waldemar Dziomba, Piotr Frąckiewicz
Techniczna obsługa sceny: Wojciech Domański, Andrzej Kolankowski, Sławomir Marks, Bogdan Olszewski
Pracownie teatralne:
Maria Chamska, Ryszard Gumowski, Jarosław Kamiński, Bogdan Nowakowski, Andrzej Pietrzak

Dział Organizacji Widowisk:
Kierownik Działu – Marlena Marks
Organizator-realizator: Marta Kaźmierska
tel.: 0-56 652 24 24, 652 20 29 w. 35, 36 fax 37
e-mail: organizacja@bajpomorski.art.pl

Kasa Teatru czynna:
- codziennie w Dziale Organizacji Widowisk w godz.: 7:30 – 15:30,
- w niedzielę: godzinę przed przedstawieniem.

Redakcja programu: Marzenna Wiśniewska
Projekt graficzny i skład: Studio Reklamy Cursor, www.studioreklamy.com

W programie wykorzystano projekty scenograficzne F. Liptaka oraz plakat S. Siejny

Bibliografia:
J. Swift, *Podróże Gulliwera,* przekł. Anonima, uwspółcześnił J. Kott, Warszawa 1957, s. 5-8.

Teatr „Baj Pomorski"
ul. Piernikarska 9; 87-100 Toruń
tel.: 0-56 652 24 24, 652 20 29,
Fax: 0-56 652 27 17
e-mail: sekretariat@bajpomorski.art.pl
www.bajpomorski.art.pl

ZE ZBIORÓW Instytutu Teatralnego